

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de opvolgingsdoorlichting van Gemeentelijke Basisschool - Het Palet te
BERCHEM**

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 10231

Instelling Gemeentelijke Basisschool - Het Palet

Directeur Inge MERTENS

Adres Ramskapellestraat 43 - 2600 BERCHEM

Telefoon 03-321.71.97

Fax 03-366.14.83

E-mail Basis.ramskapellestraat@so.antwerpen.be

Website www.stedelijkonderwijs.be/hetpalet

Bestuur van de instelling AG Stedelijk Onderwijs Antwerpen

Adres Lange Gasthuisstraat 15 - 2000 ANTWERPEN 1

Scholengemeenschap SG Stedelijk basisonderwijs Antwerpen -

Adres Lamorinièrestraat 227 - 2018 Antwerpen

CLB Stedelijk CLB Antwerpen

Adres Lange Gasthuisstraat 24 - 2000 ANTWERPEN 1

Dagen van het opvolgingsbezoek 29-05-2015

Einddatum van het opvolgingsbezoek 29-05-2015

Datum bespreking verslag met de instelling 18-06-2015

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Dirk JANSSENS

Teamleden Frank VERSTRAELEN

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 HISTORIEK.....	4
2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN).....	4
3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	4
3.1 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	4
3.2 Lager onderwijs: muzische vorming	9
4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG.....	12

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geredimeerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 10-01-2012 tot 13-01-2012 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 01-01-2015 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

- de erkenningsvoorwaarde '**voldoen aan de onderwijsdoelstellingen**'

Lager onderwijs - Leergebieden

wereldoriëntatie
muzische vorming

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Het team realiseert met de leerlingen voldoende de eindtermen wereldoriëntatie. Een duidelijke planningsmethodiek resulteert in een breed en gevarieerd onderwijsleeraanbod en –proces. De toenemende aandacht voor brede evaluatie biedt vele kansen om de verwerving van kennis en inzichten en de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes bij de leerlingen in kaart te brengen, te analyseren en – waar nodig – te ondersteunen.

Leiderschap	De school doorliep de voorbije drie jaren verbetertrajecten voor wereldoriëntatie en muzische vorming. Het is erin geslaagd om de optimalisering van het onderwijsleeraanbod en –proces voor beide leergebieden structureel aan te pakken.
Visieontwikkeling	
Besluitvorming	
Kwaliteitszorg	

Het team vroeg en kreeg hierbij periodiek ondersteuning van een interne dienst van het schoolbestuur en de pedagogische begeleidingsdienst van de onderwijsschool om zowel organisatorische als theoretische of meer concrete, didactische aspecten op een doordachte en effectieve manier aan te (kunnen) pakken. De organisatie van werkgroepen om beide leergebieden structureel op schoolniveau uit te bouwen, vormt een belangrijke factor in het verbetertraject.

De school koos er in de eerste plaats uitdrukkelijk voor om een duidelijke, transparante en gezamenlijk gedragen visie voor beide leergebieden te ontwikkelen én te hanteren. De gezamenlijke keuze om zélf het onderwijsleeraanbod voor beide leergebieden samen te stellen, leidde tot de structurele implementatie van een actueel referentiekader van de onderwijsschool. Deze keuzes leidden tot een traject waarbij het team zowel aandacht besteedde aan de ontwikkeling van een schoolcultuur waarbij 'samen school maken' centraal staat, als aan de ontwikkeling van de nodige structuur om de doelgerichtheid en doeltreffendheid voor beide leergebieden te verhogen.

De werkgroepen hadden een beleidsvoorbereidende rol en stuurden het verbetertraject aan. Beide groepen bewaakten zowel de betrokkenheid van alle teamleden als de doelmatigheid van de acties binnen het traject. Deze benadering leidde gaandeweg tot de implementatie van een nieuwe aanpak van beide leergebieden via visieontwikkeling, de formulering van duidelijke afspraken en verwachtingen, de ontwikkeling van procedures en instrumenten en de

organisatie van meerdere vormen van opvolging om de effecten van de acties tot op de klasvloer op te (kunnen) volgen.

In samenspraak met de andere teamleden ontwikkelden de werkgroepen een traject waarbij het cyclisch proces van 'plannen, uitvoeren, evalueren en borgen/bijsturen' een belangrijke plaats kreeg. Dit was essentieel met het oog op een diepgaande optimalisering van het aanbod én op een structurele verankering van de (gewijzigde) praktijk. Belangrijke invalshoeken waren onder meer het investeren in voldoende onderwijstijd, het creëren van een evenwichtig aanbod, het gebruik van passende, activerende werk- en flexibele organisatievormen en de ontwikkeling van een brede evaluatiepraktijk.

Het gevolgde traject leidde tot een vernieuwde aandacht voor de school- en klaswerking waardoor de gezamenlijke doelgerichtheid van het team sterk verhoogde. De teamleden vinden elkaar meer en meer binnen de gedeelde verantwoordelijkheid om een kwaliteitsvol, samenhangend onderwijsleeraanbod en –proces te plannen, uit te voeren, te evalueren en – waar nodig – bij te sturen. Deskundigheidsverhogende initiatieven zoals pedagogische studiedagen, navormingen en vormen van interne coaching en collegiale visitatie hebben bijgedragen tot zowel een professionele, open cultuur als tot een verhoging van de competenties van de teamleden.

De teamleden investeerden sterk in de verankering van de nieuwe aspecten, waardoor beide leergebieden via een proces van schoolwerkplanning duidelijk ingebed zijn in het onderwijskundig beleid van de school. Het team ontwikkelde voor wereldoriëntatie en muzische vorming 'portfolio's', die bestaan uit een leergebiedspecifiek deel op schoolniveau en een deel op klasniveau. Samen vormen ze de leidraad voor de uitvoering van beide leergebieden.

Het team realiseert zich het belang van een geregelde screening van het onderwijsleeraanbod en –proces. Via een periodieke opvolging van de planning en invulling van de thema's, de gebruikte onderwijstijd, de kwaliteit van de evaluatie,... tracht het ervoor te zorgen dat het aanbod voor beide leergebieden tegemoet komt aan de maatschappelijke verwachtingen.

De school investeert dan ook meer en meer in dataverzameling over haar onderwijsopbrengsten. De toenemende kwaliteit van de eigen evaluatiepraktijk en de resultaten op externe toetsen bieden het team mogelijkheden om de eigen onderwijskwaliteit meer en meer te onderzoeken. Het groeiend reflectief vermogen van de school zorgt voor een meer ontwikkelingsgerichte benadering van de school- en klaswerking waardoor er een duidelijk besef is gegroeid van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de onderwijskwaliteit.

Hoewel het team voor de verdere stappen in het vervolgtraject deze opvolgingsdoorlichting afwachtte, bracht het voor zichzelf al enige werkpunten in kaart. Het team plant in de nabije toekomst de optimalisering van het aanbod voor milieu en techniek, de (verdere) implementatie van collegiale consultatie en de ontwikkeling van een structurele opvolging van beide leergebieden.

De onderwijsinspectie waardeert sterk het optimaliseringstraject van het team en vertrouwt erop dat de ingeslagen weg wordt verdergezet om beide leergebieden een structureel verankerde plaats in het onderwijsleeraanbod en –

proces te (blijven) geven. Het geregeld bewaken van de kwaliteit van het onderwijs vormt hierin een zeer belangrijk aspect. Dit vereist een sterk reflectief vermogen en een hoge gezamenlijke doelgerichtheid om samen een volledig en gradueel opgebouwd onderwijsleeraanbod voor de leerlingen te (blijven) voorzien.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

Het schoolteam ontwikkelde een schooleigen visie op wereldoriëntatie. Deze visie vormt de basis voor het 'denken en doen' van de leerkrachten. Belangrijke invalshoeken zijn onder andere dat het team rekening wil houden met de socio-culturele achtergrond van de leerlingen en wil aansluiten bij de talenten en de kennis en interesses van de leerlingen. Het kiest er daarbij voor om handelend en actief leren een duidelijke plaats in het onderwijsleerproces te geven. Vanuit deze visie tracht het team 'leerlingen zelfredzaam te maken, weerbaarheid te geven, positief naar de wereld te laten kijken en een goed leereffect te verkrijgen'.

Samen met het team ontwikkelde de werkgroep wereldoriëntatie een functionele planningsmethodiek, bijbehorende instrumenten en voorzag ze in de nodige opvolging en ondersteuning bij de planning, uitvoering en evaluatie van het onderwijsleeraanbod en –proces. De leerkrachten gebruiken een instrument van de onderwijskoepel als referentiekader om het onderwijsleeraanbod en –proces te bepalen.

Het team ontwikkelde een 'portfolio' voor wereldoriëntatie. Het deel op schoolniveau bevat de visie, schoolafspraken en instrumenten (themakaarten, lesfiches,...) om het onderwijsleeraanbod en –proces voor wereldoriëntatie concreet uit te werken. Het deel op klasniveau bevat de concreet uitgewerkte thema's per leerjaar.

De uitdrukkelijke keuze om zelf een thematisch onderwijsleeraanbod per leerjaar samen te stellen, leidt tot een structureel gebruik van het instrument van de onderwijskoepel, dat bepalend is voor selectie van leerjaarspecifieke doelen en de ontwikkeling van een bijbehorend, samenhangend aanbod. Het team koos ervoor om een onderwijsleerpakket als eerste, algemeen kader te gebruiken om inhoud en werkvormen te bepalen. De teamleden gebruiken daarnaast ook andere bronnen om de thema's een brede invulling te geven. Ze houden daarbij rekening met de interesses en de ruime(re) leef- en ervaringswereld van de leerlingen om de werkelijkheidsgerichtheid van het aanbod te verhogen. Zeer concrete afspraken rond het gebruik van de actualiteit en van tijd- en ruimtekaders en het gebruik van de omgeving verhogen de samenhang binnen het aanbod.

Het gebruik van themakaarten en lesfiches biedt vele kansen om thema's doelbewust en doelgericht uit te werken. De invulling van de themakaarten daagt leerkrachten uit om een passend thema te bepalen, structureel aandacht te hebben voor de integratie van leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren, sociale vaardigheden en ICT en voor een link met doelen uit de andere leergebieden.

De leerkrachten trachten bij de verdere uitwerking een 'multiperspectieve benadering' te realiseren. De selectie van doelen uit het planningsinstrument van de onderwijskoepel creëert een duidelijke focus binnen het thema. Leerkrachten formuleren op basis hiervan 'kinddoelen' om leerlingen zoveel mogelijk kansen te bieden om kennis en inzichten te verwerven en vaardigheden en attitudes te

ontwikkelen.

De opdracht om een kort lesverloop uit te werken, leidt tot een verhoogde bewustwording bij leerkrachten om werk- en organisatievormen te kiezen waarmee de vooropgestelde doelen op een systematische en efficiënte manier kunnen worden nagestreefd of bereikt.

De verhoogde gevoeligheid leidt er eveneens toe dat het team geregeld aandacht besteedt aan het bewaken van de volledigheid van het aanbod en aan de didactische frequentie waarmee doelen aan bod (moeten) komen. Tijdens formeel en informeel overleg zorgen de leerkrachten er via onderlinge afstemming voor dat ze de graduele opbouw bewaken en – waar nodig – bijsturen en dat de volgende collega's voldoende geïnformeerd zijn over de niet bereikte doelen. Op die manier zorgt het team in toenemende mate voor continuïteit in doelen en inhoud.

De actuele visie van de school impliceert een belangrijke plaats voor actief leren in het onderwijsleerproces. De sterke verschuiving van een veeleer sturende naar een meer begeleidende onderwijsstijl leidt tot een onderwijsleerproces waarbij leerlingen zelf meer verantwoordelijkheid voor het eigen leren krijgen en samen met andere leerlingen zelf 'de wereld' meer en meer (mogen) ontdekken, exploreren en onderzoeken.

Het verbetertraject heeft zo geleid tot een doordachte planning en de organisatie van meer betekenisvolle activiteiten en tot een sterke focus op actief, interactief of coöperatief leren. Deze evolutie leidt zowel bij leerkrachten als leerlingen tot een verhoogd welbevinden en een sterke betrokkenheid bij het 'wereldoriënterend leren'.

Hoewel de huidige thema's doelen en inhoud uit verschillende domeinen bevatten, is hun onderlinge relatie in meerdere thema's nog veeleer beperkt. De leerkrachten richten zich bij de keuze van de activiteiten vooral op de titel van het thema en nog minder op het creëren van een expliciete samenhang tussen doelen van de verschillende domeinen. Deze aanpak leidt soms nog tot een aantal veeleer cursorische lessenreeksen. Een kritische analyse van de horizontale samenhang binnen de huidige thema's biedt kansen om de multiperspectiviteit binnen wereldoriëntatie nog te verhogen.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over voldoende materialen en middelen om het wereldoriënterend onderwijs concreet uit te werken. Het team gebruikt vele informatiebronnen, naslagwerken en leermiddelen om de thema's inhoudelijk vorm te geven en leerlingen kansen te bieden actief te leren. Op dit moment biedt een onderwijsleerpakket de teamleden nog een stevig houvast om de leerlingen een passend aanbod te geven.

De toenemende aandacht voor de werkelijkheidsgerichtheid van het aanbod leidt tot de organisatie van heel wat leeruitstappen. Leerkrachten betrekken waar mogelijk 'de buurt' en – afhankelijk van het leerjaar – de 'ruimere wereld' bij de uitwerking van de thema's. Ook in de klas trachten leerkrachten zoveel mogelijk 'de wereld' binnen te brengen via de inbreng van realia, het gebruik van moderne media of de inschakeling van experts om de thema's zo informatierijk mogelijk te maken.

De leerkrachten gebruiken de beschikbare infrastructuur meer en meer

doelgericht om de (leer)inhoud van de thema's visueel voor te stellen en de actualiteit expliciet een plaats te geven. De toenemende aandacht voor een functioneel gebruik en een doordachte invulling van de tijd- en ruimtekaders biedt heel wat kansen om een nog meer uitgesproken multiperspectieve aanpak te realiseren.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Het team investeerde eveneens structureel in de ontwikkeling van een brede evaluatiepraktijk. De implementatie van het planningsinstrument leidde tot een duidelijke verhoging van de doelgerichtheid van het onderwijsleeraanbod en – proces. Leerkrachten richten zich op de verwerving van kennis en inzichten en op de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes. Dit leidt ertoe dat leerkrachten zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid om de doeltreffendheid van hun aanbod te onderzoeken en de ontwikkeling van de leerlingen systematisch op te volgen. Het team koos ervoor om de ontwikkeling van leerlingen 'breed' te evalueren. De leerkrachten trachten afhankelijk van de aard van de vooropgestelde doelen passende evaluatievormen te kiezen.

De verhoogde doelgerichtheid van het onderwijsleerproces heeft als positief gevolg dat leerkrachten uitdrukkelijk kort op de bal (willen) spelen. Ze zijn zich sterk bewust van het belang en het effect van onmiddellijke en duidelijke feedback op het leren van de leerlingen.

In de loop van dit schooljaar ontwikkelde het team 'evaluatiekaarten' om te bepalen bij welke doelen leerkrachten de ontwikkeling van de leerlingen in kaart willen brengen en om hierbij een passende evaluatievorm te kiezen. Zo evalueren ze per thema in welke mate leerlingen geëvolueerd zijn in de richting van de vooropgestelde doelen. De evaluatiekaarten bevatten eveneens meerdere items waarbij leerkrachten uitgedaagd worden om de resultaten van de leerlingen te analyseren en bijkomende interventies te voorzien. Ook de evaluatie van het onderwijsleeraanbod en –proces krijgt hier een plaats.

Leerlingen krijgen in toenemende mate kansen om hun kennen en kunnen te tonen tijdens onder meer de reguliere lessen, toonmomenten, presentaties of spreekbeurten. Ook observaties door de leerkracht en momenten van zelfevaluatie door de leerlingen krijgen meer en meer een plaats in de evaluatiepraktijk. Leerkrachten gebruiken daarnaast open en gesloten boektoetsen uit het onderwijsleerpakket en zelfgemaakte toetsen om een zicht te krijgen op de ontwikkeling van de leerlingen. Zo verwerven ze (in)zicht in de mate waarin leerlingen inhouden hebben verwerkt en vaardigheden hebben ontwikkeld. Ze gebruiken algemeen een degelijk registratiesysteem om relevante vaststellingen op een transparante manier vast te zetten, waardoor de bij de thema's verworven kennis, inzichten, vaardigheden of attitudes meer en meer in kaart worden gebracht.

Hoewel het team meer inzet op formatieve evaluatie dient het wel te bewaken dat ook summatieve evaluatie een duidelijke en relevante plaats behoudt. De school neemt deel aan de eindtoetsen van de onderwijskoepel waardoor het team inzicht krijgt in het effect van het onderwijsaanbod in de school. Daarnaast neemt de school ook deel aan de toetsen van de intergemeentelijke vereniging voor streekontwikkeling, waarin geregeld ook een toets voor (een domein van) wereldoriëntatie een plaats krijgt. De resultaten op deze toetsen worden afgezet tegen het beeld van het team.

Een verdere optimalisering van de evaluatie biedt perspectieven om de kwaliteit van de gehanteerde evaluatievormen nog te verhogen en om samen een duidelijk evenwicht te creëren tussen proces- en productevaluatie. In het verlengde daarvan investeert het team in de optimalisering van de rapporteringspraktijk om de informatieve waarde van de rapporten geleidelijk te verhogen.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

De klasleerkrachten focussen sterk op de momentane ondersteuning en begeleiding van de leerlingen. Via vormen van procesbegeleiding coachen ze leerlingen bij de realisatie van de lessen binnen de thema's. Het leren van en met elkaar door leerlingen krijgt in de begeleiding eveneens een vooraanstaande plaats. Gevarieerde werk- en organisatievormen bieden leerlingen vele kansen om samen aspecten van de werkelijkheid te ontdekken, te exploreren en te onderzoeken. Op die manier krijgen leerlingen vele impulsen om te leren en te ontwikkelen.

De leerkrachten trachten in toenemende mate te differentiëren in hun aanbod. Ze richten zich op de eerste plaats op de doelen die bij hun doelgroep uitdrukkelijk en systematisch moeten worden nagestreefd. Maar daarnaast trachten ze zich ook meer te richten op de doelen, die kunnen worden nagestreefd met leerlingen die eraan toe zijn of die na een systematische aanpak nog verder aan bod moeten komen voor leerlingen die deze onvoldoende hebben bereikt.

De doeltreffendheid van de leerbegeleiding kan nog verder worden verhoogd via de verfijning van de planning, in het bijzonder door op basis van de evaluatiegegevens differentiatie en remediëring ook structureel te integreren in de benadering van wereldoriëntatie. De verbredende evaluatiepraktijk biedt kansen om nog meer rekening te houden met verschillen tussen leerlingen en om nog meer structurele zorg op te zetten voor leerlingen met specifieke noden, ook voor wereldoriëntatie. Deze ontwikkeling biedt ook perspectieven om ook wereldoriëntatie een duidelijke plaats te geven binnen elke vorm van leerlingenbespreking.

3.2 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

Het team realiseert met de leerlingen in voldoende mate de eindtermen muzische vorming. Een duidelijke planningsmethodiek resulteert in een breed en gevarieerd onderwijsleeraanbod en –proces. Het team besteedt intentioneel aandacht aan de ontwikkeling van muzische competenties bij de leerlingen.

Leiderschap
Visieontwikkeling
Besluitvorming
Kwaliteitszorg
Professionalisering

Het hierboven beschreven verbeteringstraject kreeg in het verleden eerst gestalte tijdens de aanpak van muzische vorming. De verbeteracties werden geënt op de visie en kenmerken van de eindtermen en het leerplan voor muzische vorming.

Het team is erin geslaagd om voor muzische vorming op een strategische manier een verbetertraject op te zetten en uit te voeren, de nodige aandacht te besteden aan de verhoging van de gezamenlijke doelgerichtheid en aan de structurele verankering van het leergebied in het totaalaanbod.

Ook voor muzische vorming ontwikkelde het team eerst een schooleigen visie. De teamleden richtten zich bij de bepaling van het onderwijsleeraanbod en –proces in de eerste plaats op het proces van ‘muzisch bezig zijn’. De algemene doelstelling om vanuit impressies door gebruik van middelen te komen tot expressie en reflectie op product en vooral proces heeft duidelijk ingang gevonden in het ‘denken en doen’ van leerkrachten.

Deze evolutie resulteert tot een duidelijk(er) inzicht in het belang en de relevantie van muzische vorming binnen het totaalaanbod om de totale persoonlijkheidsontwikkeling van de leerlingen na te streven. Leerkrachten realiseren zich hun verantwoordelijkheid om een doordacht en passend onderwijsleeraanbod en –proces voor muzische vorming te creëren. Dit besef blijkt reeds bij het aandeel dat de lessen muzische vorming binnen het lessenrooster krijgen.

De werkgroep muzische vorming ontwikkelde in samenspraak met het team op basis van de ontwikkelde visie duidelijke afspraken en verwachtingen en implementeerde voor de concrete realisatie een functionele planningsmethodiek en bijbehorende instrumenten.

Net zoals bij wereldoriëntatie stelde het team voor muzische vorming ook een ‘portfolio’ samen en gebruiken de teamleden het planningsinstrument van de onderwijskoepel als referentiekader om het onderwijsleeraanbod en –proces gestalte te geven. Tevens gebruiken ze het instrument om te bewaken dat alle doelen aan bod komen.

Daarnaast hanteert het team een bijkomend instrument van de onderwijskoepel, specifiek voor muzische vorming. Dit biedt de mogelijkheid om een evenwicht tussen de verschillende domeinen te bewaken en tevens om te bewaken dat alle aspecten binnen elk domein aan bod komen. Leerkrachten gebruiken daarnaast nog didactische publicaties en een veelheid aan informatiebronnen om het aanbod vorm te geven.

De leerkrachten hebben aandacht voor zowel beschouwen als creëren. Ze trachten waar mogelijk de lessen te enten op de interesses en de ruime(re) leef- en ervaringswereld van de leerlingen of te linken aan (leer)ervaringen of belevingen bij andere leergebieden. Afhankelijk hiervan bepalen ze de meest geschikte wijze waarop de leerlingen hun impressies tot uitdrukking kunnen brengen. Deze aanpak biedt leerlingen de kans om zichzelf muzisch uit te (leren) drukken maar eveneens om zichzelf, de anderen en de wereld beter te leren kennen.

De ontwikkeling en het gebruik van lesfiches stimuleert de leerkrachten om het onderwijsleeraanbod en –proces voor muzische vorming doordacht en doelgericht uit te werken. Deze aanpak leidt tot een verhoogde bewustwording om werk- en organisatievormen te kiezen waarmee de vooropgestelde doelen efficiënt kunnen worden nagestreefd of bereikt.

De leerkrachten slagen er algemeen in om een ruim en gevarieerd aanbod van muzische werkvormen te voorzien waarbij de nadruk sterk ligt op de creatieve component en op het ontdekken van de eigen expressiemogelijkheden. Ze hebben intentioneel aandacht voor het (creatieve) potentieel van leerlingen en wakkeren dit sterk aan. Leerlingen krijgen ook meer en meer gelegenheden om

zelfontdekkend en probleemoplossend te werken en met andere leerlingen samen te werken, waardoor ze leren zich in te leven in anderen.

De leerkrachten reiken de leerlingen meer en meer materialen aan of brengen ze in situaties waarbij ze kansen krijgen tot exploreren, spelen, fantaseren, waarnemen, onderzoeken en verwoorden. Op die manier worden de leerlingen geleidelijk meer gestimuleerd om bewust te experimenteren en doelgericht te werken. De mate waarin de leerkrachten aandacht besteden aan de ontwikkeling van een grote(re) beheersing van de technische vaardigheden en aan een meer gerichte vormgeving is evenwel nog veeleer beperkt.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over voldoende leermiddelen om het onderwijsleeraanbod en –proces voor muzische vorming zeer ruim in te vullen. Het team heeft aandacht voor de verzameling van gebruiks- en verbruiksmateriaal met het oog op het creëren van brede kansen tot expressie.

De school maakte een inventaris van de handleidingen voor muzische vorming. Samen met andere informatiebronnen bieden deze leerkrachten de mogelijkheid om te zoeken naar een passende activiteit, bijbehorende werk- of organisatievormen of om zich te inspireren op concrete voorbeelden om een eigen les te bedenken.

De leerkrachten zorgen ervoor dat de aandacht voor muzische vorming in het klas- en schoolbeeld voortdurend zichtbaar is. Klassen en gangen van de school bevatten heel wat muzische producten wat een positief effect heeft op de (muzische) sfeer op school.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

De school evalueert de muzische activiteiten op een brede en kwaliteitsvolle manier. Het team ontwikkelde evaluatiekoffers voor muzische vorming. Deze bevatten verschillende evaluatiemiddelen, waarbij zelfevaluatie en peerevaluatie door de leerlingen een belangrijke plaats innemen.

De leerkrachten focussen bij de evaluatie in het bijzonder op de ontwikkeling van attitudes en op de kwaliteit van het muzisch proces bij de leerlingen op zich. Attitudes zoals openheid, breeddenkendheid en kritische zin krijgen hierin een plaats.

Het team zet sterk in op de evaluatie van het proces. Leerkrachten en leerlingen onderzoeken samen de verschillende stappen van het eigen werkproces en van dat van de medeleerlingen. Ze bespreken ook het eigen product en dat van medeleerlingen. Op die manier krijgen ze een kijk op het eigen werkproces en (in)zicht in de wijze waarop anderen zich muzisch uiten. Ze leren intensiever waarnemen en kritischer beoordelen zodat ze zich bewuster worden van de eigen ervaringen en van hun actuele muzische competenties.

Leerkrachten grijpen de evaluatiemomenten aan om te onderzoeken of de opdracht paste bij de beginsituatie van de leerlingen en of het werkproces effectief bijdroeg tot een verhoogd muzisch handelen. De mate waarin leerkrachten via productevaluatie het rendement van de les(sen) onderzoeken en de resultaten afzetten tegen voorgaande opdrachten en de technische beheersing van de leerlingen is nog beperkt. Het product van de leerlingen wordt door de leerkrachten nog veeleer occasioneel gebruikt als parameter voor het ontwikkelingsniveau van de leerlingen én als parameter voor het eigen onderwijsleerproces.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Het team realiseert zich de opdracht om leerlingen de mogelijkheden van de uitdrukkingsmiddelen te laten ontdekken en hen te begeleiden in de verruiming ervan. Ze ondersteunen de leerlingen dan ook systematisch in het muzische proces, maar trachten daarbij te bewaken dat de ondersteuning op het gepaste moment wordt gegeven.

Op die manier krijgen leerlingen, via een gevarieerd aanbod waarbij alle domeinen aan bod komen, vele verschillende kansen om zich te ontwikkelen. Op die manier stimuleren leerkrachten de brede, muzische ontwikkeling. Daarnaast trachten ze ook oog te hebben voor talentontwikkeling, waarbij ze leerlingen met een uitgesproken voorkeur of muzische competentie stimuleren om zich binnen dat domein uitdrukkelijk verder te ontwikkelen.

De mate waarin leerkrachten systematisch eisen stellen aan het muzisch product, geënt op de ontwikkelingsfase waarin het kind zich bevindt, kan nog worden verhoogd. Hoewel het muzisch proces belangrijker is dan het product, biedt het stellen van relevante producteisen de mogelijkheid om leerlingen uit te dagen hun muzische competenties te verfijnen of te verhogen.

Aspecten van muzische vorming vormen geen uitgesproken invalshoek bij de momenten van leerlingenbesprekingen. Hoewel het team een geëigende procedure heeft om een brede beeldvorming van de ontwikkeling van de leerlingen te creëren, krijgt muzische vorming geen expliciete plaats in de signalering of bespreking. Er is nog geen integratie van aspecten van de muzische ontwikkeling in het leerlingvolgsysteem die kan leiden tot een doordachte opvolging tijdens de schoolloopbaan van de leerlingen.

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het lager onderwijs.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Dirk JANSSENS de inspecteur-verslaggever	Inge MERTENS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	